

Борис Логвиненко,
*д.ю.н., професор, професор кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СЛУЖБОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ ЩОДО ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнний стан є надзвичайним адміністративно-правовим режимом, що передбачає особливий порядок діяльності суб'єктів публічної адміністрації. Багато в чому зазначені особливості стосуються дисциплінарної відповідальності поліцейських, що пов'язано з оптимізацією положень Дисциплінарного статуту Національної поліції України (далі – Дисциплінарний статут) в особливий період [1]. Загалом, особливостям проведення службового розслідування в період дії воєнного стану присвячено розділ V Дисциплінарного статуту (статті 26 – 31), яким було доповнено Дисциплінарний статут, згідно із Законом України від 15.03.2022 № 2123-ІХ.

Відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану», такий стан є особливим правовим режимом, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [2].

Згідно визначених Дисциплінарним статутом умов, службове розслідування призначається та проводиться у формі письмового провадження. У звичайний період, ця вимога прямо не закріплена, про що свідчать положення Дисциплінарного статуту та наказу МВС України від 07.11.2018 № 893 [3]. Так, відповідно до п. 7. Р. V «Проведення службового розслідування дисциплінарною комісією», затвердженого цим наказом Порядку, розгляд справи дисциплінарною комісією проводиться зазвичай у формі письмового провадження. Тобто, письмова форма визначається як найбільш поширена, проте не єдино можлива.

За фактом порушення поліцейським службової дисципліни службове розслідування може проводитись не лише дисциплінарною комісією (стаття

15 Дисциплінарного статуту), а й однією особою, зокрема, безпосередньо уповноваженим керівником (статті 2, 3 Дисциплінарного статуту), який одноособово реалізує передбачені Дисциплінарним статутом повноваження дисциплінарної комісії. Причому, в разі проведення службового розслідування щодо заступників керівника (голови) Національної поліції чи керівників територіальних органів поліції, воно проводиться виключно дисциплінарною комісією. Тобто, для частини керівного складу поліції як суб'єктів дисциплінарної відповідальності, службове розслідування проводиться дисциплінарною комісією у складі не менше трьох осіб. Що стосується інших поліцейських – допускається проведення службового розслідування однією особою [4, с. 182].

Крім цього, слід звернути увагу на відмінний від звичайного (один місяць) термін для проведення службового розслідування, яке має бути завершено протягом 15 календарних днів з дня його призначення уповноваженим керівником. У разі потреби зазначений строк може бути продовжений уповноваженим керівником (особою, яка призначила службове розслідування), але не більш як на 15 календарних днів. Таким чином, максимальний термін проведення службового розслідування порівняно до звичайних умов функціонування поліції скорочується вдвічі – від двох місяців до тридцяти календарних днів.

Важливо, що до строку проведення службового розслідування не зараховується документально підтверджений час перебування поліцейського, стосовно якого проводиться службове розслідування, у відрядженні чи на стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я, розташованих на підконтрольних органам державної влади територіях. В умовах воєнного стану з цього переліку виключено відпустку, а лікування – передбачає стаціонарний режим в закладах охорони здоров'я, розташованих на підконтрольних органам державної влади територіях. Принагідно зазначимо, що заклад охорони здоров'я – юридична особа будь-якої форми власності та організаційно-правової форми або її відокремлений підрозділ, що забезпечує медичне обслуговування населення на основі відповідної ліцензії та професійної діяльності медичних (фармацевтичних) працівників. У свою чергу, під стаціонаром можна розуміти чинний лікувальний заклад з постійними місцями (ліжками) для пацієнтів, який має значну перевагу в порівнянні з амбулаторним лікуванням (медичні допомози пацієнтам на прийомі та вдома).

У свою чергу, в разі вчинення іншого дисциплінарного проступку поліцейським, стосовно якого призначено службове розслідування, протягом проведення службового розслідування, обставини його вчинення підлягають перевірці уповноваженою особою під час проведення такого службового розслідування. А у разі, коли службове розслідування проводить безпосередньо керівник, який його призначив, висновок не складається. Натомість, обставини вчинення дисциплінарного проступку відображаються в наказі про притягнення до дисциплінарної відповідальності або в довідці про

відсутність в діях поліцейського ознак дисциплінарного проступку. Наведене сприяє оперативності проведення службового розслідування у період дії воєнного стану (за надзвичайних умов). Причому законодавцем чітко визначено форми документації: 1) висновок за результатами службового розслідування»; 2) наказ про притягнення до дисциплінарної відповідальності; 3) довідка про відсутність в діях поліцейського ознак дисциплінарного проступку.

Строком завершення службового розслідування вважається день затвердження керівником, який призначив службове розслідування (особою, яка його заміщує), висновку за результатами службового розслідування. Водночас, у разі проведення службового розслідування безпосередньо керівником, днем завершення службового розслідування вважається день підписання наказу про притягнення поліцейського до дисциплінарної відповідальності або довідки про відсутність в діях поліцейського дисциплінарного проступку, яка підлягає реєстрації в органі поліції [1].

Таким чином, проведення службового розслідування щодо поліцейських в період воєнного стану має низку особливостей, сутність яких є поєднанням умов особливого періоду та необхідності дотримання прав і свобод учасників дисциплінарного провадження.

1. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15.03.2018 № 2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text> (дата звернення 18.04.2023).

2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення 18.04.2023).

3. Про реалізацію окремих положень Дисциплінарного статуту Національної поліції України: наказ МВС України від 07.11.2018 № 893. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1355-18#n17> (дата звернення 18.04.2023).

4. Логвиненко Борис. Науково-практичний коментар до Дисциплінарного статуту Національної поліції України / Б. Логвиненко. Київ: ВД «ДАКОР» 2022. 218 с.